

Blik op Boijl

De Veenwerker

In een van de perken voor de kerk, staat een klein beeldje. Een mannetje achter een platte kruiwagen met daarop een schep. Het verwijst met een knipoog naar het verre 'veen' verleden van Boijl en zijn omgeving. Op de voorkant zit een plaatje.

75 jaar Friese bond van Plattelandsvrouwen. Aangeboden 15 september 1994.

Zo'n vrouwenclub had in die tijd (1929) wel degelijk een functie. Een van de doelen was zeker toen ook al, 'de ontwikkeling en bewustwording van de vrouw'. Crisistijd, de tweede wereld oorlog, dat alles passeerde. Mét de vrijheid na de vrede in 1945 kwam ook een bruisend verenigingsleven op gang.

Noordwolde en Elsloo hadden al een Plattelandsvrouwen afdeling en Boukje Hoekstra, Aaltje Jager en Trien Donker namen het initiatief voor Boijl. December 1947 was het zover en werd een eigen afdeling opgericht.

In de winter kwamen ze maandelijks bijeen (bij voorkeur met lichte maan voor de vrouwen 'van verre') jawel, voor de gezelligheid (met breikous!) maar ze deden ook heel wat kennis op door thema's, cursussen en gast sprekers. Zeker 25 jaar lang organiseerden ze jaarlijks een busreisje voor de bejaarden. Zo kwamen de oudjes ook nog 'eens ergens'. Om dit te bekostigen gingen de vrouwen ieder jaar met intekenlijsten het hele dorp rond.

In 1994 was het advies van de Friese Bond, mits financieel haalbaar, om ter gelegenheid van hun 75 jarig jubileum iets blijvends aan je eigen dorp te schenken. (het beeldje werd gefinancierd met de opbrengst van de 'knieperties' verkoop op de Boijliger jaarmarkten van '93 en '94}

De bestuursleden Joke Tjaden, Janny Prins, Riet Tolboom, Hil Kruyshaar en Hennie Nolles gingen in

overleg. Iets historisch dachten ze. Er kwam een werkgroep en die kreeg het idee om ver terug te gaan, naar de tijd van de verving. Het werd een beeldje wat nu voor de kerk staat. Iron Art van fa. Overwijk in Ommen maakte het.

Het staat symbool voor het ontginnen van de grote heide gebieden in- en rond Boijl in de 17^e en 18^e eeuw.

Op de kadasterkaart van 1832 zijn nog grote stukken heide te zien. Roze gekleurd. Lichtgroen is gras of bouwland en donkergroen is bos.

Bij de kerk (het vierkantje) is naar het noorden de kromming in de Kerkweg goed te herkennen. In de cirkel ligt Noordwolde.

De doorgaande weg gaat rechts naar Doldersum. Die naar Elsloo zo wij die nu kennen komt er pas als de Boijligerweg in 1866 bestraat en doorgetrokken wordt. Daarvoor liep de weg naar Elsloo via Rijsberkamp naar Zuidhorn en zo verder oostwaarts.

Rond de kerk is de meeste bebouwing. Het café van Nolles tegenover de Kerkweg, de boerderij de 'Vicarije' tegenover de kerk en de school tussen de kerk en café van Riesen. Oostwaarts staat alleen de (oude) pastorie en verder geen enkel huis tot rond 1900. (bron: memoires van Jan Koops)

Het gebied rond Boijl wordt doorkruist met zandpaden met her en der boerderijen en verspreid staande huisjes. Er moeten in het gebied toch best wel veel mensen gewoond hebben, ook met de nodige kinderen want de kerk betaalde al vanaf **1679** een onderwijzer.

Opvallend zijn de grote heidegebieden tegen de Provincie grens. Ze zullen ongetwijfeld oorspronkelijk verder doorgelopen hebben in Drenthe.

Aan de Kerkweg stond ter hoogte van de 'Meulepolle' (er ligt een flinke kei rechts van het pad) een z.g.n. 'stinkmolen' om de wol van de schapen die de heide begraasden, te verwerken.

Die zal zijn naam wel eer aan hebben gedaan want daar kwam urine aan te pas..... De bewerkte wol werd niet alleen gesponnen maar was ook de basis voor kleding en vilten hoeden.

Tot de ruilverkaveling in de jaren '60 van de vorige eeuw waren er rond Boijl nog meerdere kleine stukjes heide. De restanten hiervan zijn het 'Blauwe gat' aan de Alteveersweg, een stukje Vrouwenveld tegen de grens met Drenthe en het natuurlandje aan de Boschoordweg.

In een jaar van extra droogte (**1959**), werd op kleine schaal ook nog wat turf gewonnen o.a. bij het Blauwe gat.

Met deze veen geschiedenis in het achterhoofd ging de werkgroep aan de slag en na een het nodige overleg kwam 'de Veenwerker' tot stand.

Onder toezien oog van de dames -met paraplu- werd het beeldje geplaatst op een stevig fundament, gemaakt door de man van Tineke Wilkeshuis. (en door de jaren heen zijn er door de -mannen achterban- heel wat hand- en spandiensten verricht!)

De kerk liet in het verre verleden 75 ha. heide ontginnen tot cultuurgrond. De Boijlerweg was net gereconstrueerd en opnieuw bestraat. Heel toepasselijk werd voor de kerk een van de perken 'vrijgehouden' voor het beeldje.

Het oudste lid van de afdeling Geertje Zuil – Nolles onthulde het door de Bondsvlag te verwijderen waarna de 'Veenwerker' aangeboden werd aan de voorzitter van Dorpsbelang dhr. Pijlman.

Toen gezamenlijk naar de Tille en tijd voor een feestje .....

1994 Al weer even geleden. Het is ook de tijd van bewustwording. De Friese bond telt 90 afdelingen met ruim 9000 leden. Thema's waar de Bond zich zoal mee bezig hield: kritisch en duurzaam produ-

ceren en consumeren, de macht van de boodschappentas enz. Deze thema's werden die avond ook in praktijk gebracht. Na binnenkomst in het dorps huis werd er dan ook Max Havelaar koffie geschonken.

Voorzitter Joke Tjaden kon 175 bezoekers welkom heten. Daarna presenteerden de diverse clubs en interesse groepen zich op hun eigen ludieke wijze, gecoördineerd door

Sjoukje Deelstra. Voor 'elck wat wils' zou je kunnen zeggen. De Handwerkclub, Gymclub, Volksdansen, Reiscommissie, Agrarische commissie, Muzika de toneelgroep, Lief en leed en de Tuinclub.

Deze tuinclubleden kwamen in de pauze langs met in hun kruiwagens lekkers om uit te delen. Hapjes gemaakt van producten uit hun eigen tuinen.

Daarna volgde een modeshow met Liesbeth Bottema als ladyspeaker. En dat was niet zo maar kleding.... want alles wat geshowd werd, was door de dames heel verrassend van alternatief materiaal gemaakt. De foto's liggen al jaren opgeslagen. We bladeren nog even in het boek.....

Anneke met een rok van strikjes lint

Sierdje draagt een luchtig pakje van aardappel zakken

Geertje met een hes van geverfde en geweven party's

Feikje was in Afrika! met een rok van kunst touw en een hes gehaakt van pick up touw

Annie swingt in een jurk van plastic met een rand van sinaasappel netjes

Mariëtte met een 'vitrage' bruidsjurk

Wat een talent aan kwaliteit én creativiteit!

De afdeling Boijl werd bij gebrek aan bestuursleden eind 2006 na 59 jaar opgeheven.

Een uitspraak van een van de oudste leden: 'De tijd heeft ons ingehaald.....' ja, maar al te waar!